

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ПРАВОВІ ОСНОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

**підготовки
спеціальності
освітньо-професійної програми**

першого (бакалаврського) рівня
035 Філологія
Прикладна лінгвістика. Переклад і
комп'ютерна лінгвістика

Силабус нормативного освітнього компонента «ПРАВОВІ ОСНОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА» підготовки першого бакалаврського рівня галузі знань 03 ГУМАНІТАРНІ НАУКИ, спеціальності 035 ФІЛОЛОГІЯ, за освітньо-професійною програмою ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА. ПЕРЕКЛАД І КОМП'ЮТЕРНА ЛІНГВІСТИКА.

Розробники:

доцент кафедри теорії та історії держави і права, к. істор. н., доцент Булавина С. Є.
доцент кафедри теорії та історії держави і права, к. ю. н., доцент Билиця І. О.
доцент кафедри теорії та історії держави і права, к. ю. н., доцент Гламазда П. В.
доцент кафедри теорії та історії держави і права, к. ю. н., доцент Колодяжна В. В.
доцент кафедри теорії та історії держави і права, к. ю. н., доцент Крисяк Ю. П.
доцент кафедри теорії та історії держави і права, к. ю. н., доцент Юхимюк О. М.
професор кафедри теорії та історії держави і права, д. ю. н., доцент Щирба М. Ю.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Калиновська І. М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії та історії держави і права, протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

проф. Яцишин М. М.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1 (Денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика перший (бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів: 90 год. / 3 ІНДЗ: немає		Рік навчання: 2
		Семестр: 4-ий
		Лекції: 20 год.
		Практичні (семінарські): 22 год.
		Самостійна робота: 42 год.
		Консультації: 6 год.
Мова навчання	українська	
	Форма контролю: залік	

Таблиця 2 (Заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика перший (бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів: 90 год. / 3 ІНДЗ: немає		Рік навчання: 4
		Семестр: 4-ий
		Лекції: 6 год.
		Практичні (семінарські): 8 год.
		Самостійна робота: 66 год.
		Консультації: 10 год.
Мова навчання	українська	
	Форма контролю: залік	

II. Інформація про викладача

Таблиця 3

Викладач	Булавина Світлана Євгенівна
Науковий ступінь	кандидат історичних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри теорії та історії держави і права
Профайл	justice@vnu.edu.ua Булавина Світлана Євгенівна
Телефон	+380677365055
e-mail	sbul16@ukr.net
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожного вівторка о 13.25-14.45, аудиторія В-123
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2672

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Правові основи громадянського суспільства є методологічним, світоглядним нормативним освітнім компонентом, значення зумовлено універсальною системою знань про походження, типи та форми держави, історію формування української державності у громадянському суспільстві; поглиблення знання з основ конституційного ладу України у громадянському суспільстві; про уявлення особи як основи громадянського суспільства, її правовий статус (права, свободи, обов'язки людини і громадянина); ознайомлення з основними галузями права, даючи їх коротку характеристику у правовій державі; формування навичок правомірної поведінки в типових життєвих ситуаціях у громадянському суспільстві; користування вітчизняними нормативними та міжнародно-правовими актами, джерелами права, юридичною літературою.

2. Пререквізити. Вивчення нормативного ОК «Правові основи громадянського суспільства» передбачає наявність базових знань з ОК «Вступ до фаху», ОК «Європейський Союз: політика, культура, мова, історія».

3. Мета і завдання ОК

Мета ОК – формування розгорнутого уявлення про громадянське суспільство та його інститути, структуру, функції; ознайомлення з основними теоретико-методологічними підходами до аналізу громадянського суспільства та аналіз основних моделей громадянського суспільства, а також ролі у його функціонуванні громадських рухів легально-конструктивного спрямування; опанування основами та принципами взаємовідносин громадянського суспільства та держави, а також роллю й можливостями інституцій громадянського суспільства у вирішенні питань соціальної підтримки та соціального захисту в Україні.

Завданням ОК є ознайомлення здобувачів освіти з основними позиціями сучасного наукового дискурсу з проблем громадянського суспільства; огляд основних теоретичних моделей громадянського суспільства; його структури, інституційної та ціннісної складових; створення передумов (інформаційних та пізнавально-психологічних) для вироблення свого власного погляду на проблеми громадянського суспільства; взаємовідносини громадянського суспільства та держави, їхньої ролі у поступі суспільства та розбудові держави, діяльності соціальних інститутів.

4. Результати навчання (Компетентності)

Опанувавши ОК «Правові основи громадянського суспільства», здобувачі освіти володітимуть такими компетентностями:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетенції (ФК)

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 12. Здатність до організації ділової комунікації.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, приборчниками різних політичних поглядів, цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність тощо.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 4 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекц.	Практ. зан.	Сам. роб.	Конс.	Методи контролю*/ Бали
ЗМ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ						
Тема 1. Загальна характеристика громадянського суспільства.	8	2	2	4	–	ДБ/ УО/Р /Т=5
Тема 2. Правова держава та громадянське суспільство.	8	2	2	4	–	ДБ/ УО/Р /Т=5
Тема 3. Соціальне регулювання правової держави та громадянського суспільства.	9	2	2	4	1	ДБ/ УО/Р /Т=5
Тема 4. Дія права в громадянському суспільстві.	9	2	2	4	1	ДБ/ УО/Р/Т =5
Тема 5. Конституційно-правові засади правової держави та громадянського суспільства в Україні.	8	2	2	4	–	ДБ/ УО/Р/Т =5
Разом за модулем 1	47	10	10	20	2	25
ЗМ 2. ГАЛУЗЕВІ ПРАВОВІ ОСНОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ						
Тема 6. Цивільно-правові основи громадянського суспільства в Україні.	11	2	4	4	1	ДБ/ УО/Р/Т =5
						ДБ/ УО/Р/Т =5
Тема 7. Правові основи трудових відносин в громадянському суспільстві.	8	2	2	4	–	ДБ/ УО/Р =5
Тема 8. Адміністративно-правові основи громадянського суспільства в Україні.	9	2	2	4	1	ДБ/ УО/Р/Т =5
Тема 9. Кримінально-правові основи кібербезпеки в Україні	10	2	2	5	1	ДБ/ УО/Р/Т =5
Тема 10. Судові, правоохоронні та правозахисні органи в правовій державі.	9	2	2	5	–	ДБ/ УО/Р/Т =5
Разом за модулем 2	43	10	12	24	3	30
Всього						55

Види поточного контролю						
Підсумкова контрольна робота (<i>тесту – Moodle</i>)						30
Самостійна робота – Робочий зошит 1т. – 10т. (<i>Moodle</i>)						15
Всього годин / Балів	90	20	22	42	5	100

*ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/ПКР – модульна контрольна робота/підсумкова контрольна робота, Р – реферат, СР – самостійна робота а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору; УО – усне опитування тощо.

Таблиця 5 (Заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. зан.	Сам. роб.	Конс.	Методи контролю*/Бали
ЗМ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ						
Тема 1. Загальна характеристика громадянського суспільства.	21	2	2	15	2	ДБ/ УО/Р /Т=10
Тема 2. Конституційно-правові засади правової держави та громадянського суспільства в Україні та судові, правоохоронні та правозахисні органи в правовій державі.	21	2	2	15	2	ДБ/ УО/Р/Т =10
Разом за модулем 1	42	4	4	30	4	20
ЗМ 2. ГАЛУЗЕВІ ПРАВОВІ ОСНОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ						
Тема 3. Цивільно та сімейно-правові основи громадянського суспільства в Україні.	14	2	–	10	2	–
Тема 4. Правові основи трудових відносин в громадянському суспільстві.	14	–	2	10	2	ДБ/ УО/Р =10
Тема 5. Кримінально-правові основи кібербезпеки в Україні	20	–	2	16	2	ДБ/ УО/Р/Т =10
Разом за модулем 2	48	2	4	36	6	20
Всього	90	6	8	66	10	40
Види поточного контролю						
Підсумкова контрольна робота (<i>тесту – Moodle</i>)						30
Самостійна робота – Робочий зошит 1т. – 10т. (<i>Moodle</i>)						30
Всього годин / Балів	90	20	22	42	5	100

*ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/ПКР – модульна контрольна робота/підсумкова контрольна робота, Р – реферат, СР – самостійна робота а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору; УО – усне опитування тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу по кожній темі та виконання завдань з 1 по 10 тему у Робочому зошиті з ОК «Правові основи громадянського суспільства» для здобувачів освіти неюридичних спеціальностей (*РЗ на платформі Moodle*) і оцінюється викладачем індивідуально відповідно до – *табл. 4,5 (СР)*.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Здобувач освіти повинен відвідувати заняття очно, а, за наявності обґрунтованих причин (хвороба, перебування за кордоном тощо), за погодження з викладачем – онлайн.

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях. Під час виконання контрольних заходів (контрольних робіт, заліку, іспиту) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони робота не буде оцінюватись.

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Правові основи громадянського суспільства» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно з [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#). Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Відпрацювання пропущених занять можливе до початку заліково-екзаменаційної сесії відповідно до графіку чергування викладача, затвердженого на кафедрі теорії та історії держави і права (каб. В-123).

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі здобувачами освіти є [Moodle](#).

Консультації відповідно до графіку чергування викладача, затвердженого на кафедрі теорії та історії держави і права (каб. В-123).

Оцінювання роботи здобувача освіти

На семінарських заняття здобувачі освіти, відповідно до вказівок викладача, можуть відповідати усно, доповнювати основні відповіді, готувати письмові відповіді на окремі питання, виконувати тестові та творчі завдання.

Шкала оцінювання роботи здобувача освіти на семінарських заняттях

(денна форма навчання):

0-2 – незадовільно – питання висвітлені недостатньо, не використано юридичної термінології, окремі тези потребують уточнення, доопрацювання.

3 – задовільно – питання висвітлені поверхнево, використана частково юридична термінологія, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення;

4 – добре – питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, класифікації, зроблені окремі висновки;

5 – відмінно – питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, класифікації, зроблені конкретні висновки.

Шкала оцінювання роботи здобувача освіти на семінарських заняттях

(заочна форма навчання):

0-2 – незадовільно – питання висвітлені недостатньо, не використано юридичної термінології, окремі тези потребують уточнення, доопрацювання.

3-5 – задовільно – питання висвітлені поверхнево, використана частково юридична термінологія, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення;

6-8 – добре – питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, класифікації, зроблені окремі висновки;

9-10 – відмінно – питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, класифікації, зроблені конкретні висновки;

Підсумкова контрольна робота проводиться у формі тестування на платформі [Moodle](#), складається з тестових завдань різного рівня складності. У разі, якщо здобувач освіти не з'явився на підсумкову контрольну роботу, вона не перездається.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Основні засади дотримання академічної доброчесності визначено у [Положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки](#), а також у [Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів, як правило, – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється на платформі [Moodle](#) шляхом складання тесту.

Бали зарахування навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті

Види студентської наукової та практичної активності	Кількість балів
Публікація наукової статті в періодичному науковому фаховому виданні	до 20
Публікація тез доповіді у збірнику матеріалів конференції, круглого столу чи іншого наукового заходу	до 10
Виступ із доповіддю на науково-практичній конференції, засіданні круглого столу, симпозиумі тощо	до 10
Участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді	до 20
Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт	до 20
Участь у правопросвітницьких заходах	до 5

Проходження курсів, тренінгів, воркшопів та інших видів неформальної освіти в межах тематики освітнього компонента	до 10
Участь в Moot-courts	до 20

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни ([Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#)).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Загальна характеристика громадянського суспільства та права держава

- Булавина С. Є. Права людини як система правил з дотримання взаємних зобов'язань людини й держави у громадянському суспільстві. *Innovations and prospects in modern science: Proceedings of IX International Scientific and Practical Conference* (August 28–30, 2023). Stockholm, Sweden. 2023. С. 237–241.
- Правові основи громадянського суспільства: робочий зошит для самостійної роботи здобувачів освіти неюридичних спеціальностей / Билиця І. О., Булавина С. Є. та ін.; за заг. ред. М. М. Яцишина. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 78 с.
- Правознавство: підручник / за заг. ред. О. В. Дзера. Київ : ЮрінкомІнтер. 2019. 632 с.
- Гапотій В. Д., Слишук О. Основи права: підручник. Мелітополь, 2019. 882 с.
- Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 268 с. URL: <https://bit.ly/3QSTxEL>
- Теорія держави і права в схемах та таблицях: навч. посібник / за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Київ : Хай-Тек Прес, 2020. 296 с.
- Тополевський Р. Б. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
- Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права: підручник. Практикум. Тести. Київ : ЮрінкомІнтер, 2021. 584 с.

ГАЛУЗЕВІ ПРАВОВІ ОСНОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Конституційне право України

1. Конституційне право: підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ : Ваіте, 2021. 528 с. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/9/d/489959_0.pdf
2. Конституційне право: підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука ; передм. М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с. URL: <https://bit.ly/3CcBJQZ>
3. Конституційне право України: підручник / за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків : Право, 2020. 592 с. URL: <https://bit.ly/3PtIDFO>
4. Конституційне право України : навч.-метод. посібник / за заг. ред. Д. С. Терлецького. Одеса, 2020. 242 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12412> DOI 10.32837/11300.12412
5. Тетарчук І. В. Судові та правоохоронні органи України: навч. посіб. для підг. до іспитів. Київ: ЦУЛ, 2022. 380 с.

Цивільне та сімейне право України

1. Аванесян Г. М., Басенко Р. О. Цивільне право України (Загальна частина) : навч.-метод. посібник. Полтава : ПІЕП, 2020. 199 с. URL: <https://bit.ly/3QSSPHY>
2. Цивільне право: загальна частина. Практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 232 с. URL: <https://bit.ly/3SYoCbY>
3. Дзера О. В., Боднар Т. В. Сімейне право України: підручник. Суми : Юрінком Інтер, 2020. 520 с.
4. Дякович М. М. Сімейне право України: навч. посібник. Харків : ЕКУС, 2022. 416 с.

Трудове право України

1. Трудове право України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ / С. М. Бортник, К. Ю. Мельник, Л. В. Могілевський та ін. Харків, 2019. 408 с. URL: <https://bit.ly/3PtjgTh>
2. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення: навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3300>
3. Трудове право України: підручник / за ред. проф. О. М. Ярошенко. Харків : Право, 2022. 376 с.
4. Щербина В. І., Соцький А. М. Трудове право України: підручник. Чернівці : Технодрук, 2021. 552 с.

Адміністративне право України

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с. URL: <https://bit.ly/3dC7CZ8>
2. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посібник / Остапенко О. І., Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін. ; Вид. 2-е, доп. Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с. URL: <https://bit.ly/3Cga29Y>
3. Науково-практичний коментар Кодексу про адміністративні правопорушення / за заг. ред. С. В. Петкова. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 792 с.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон УРСР від 07.12.1984 № 8073-Х (редакція від 17.04.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

Кримінальне право України

1. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с. URL: <https://bit.ly/3JXDfsd>

2. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / підготовлено колективом авторів; за заг. ред. В. Я. Конопельського, В. О. Меркулової. Одеса, ОДУВС, 2021. 452 с. URL: <https://bit.ly/3SZ1Tgf>
3. Сухонос В. В., Білоконь Р. М. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В. В. Сухоноса. Суми: Університетська книга, 2020. 672 с. URL: <https://bit.ly/3R7tUk3>
4. Попович О. В., Томаш Л. В., Латковський П. П. Кримінальне право України. Частина 1 : конспект лекцій: навч.-метод. посібник для здобувачів денної та заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право». Чернівці, 2022. 182 с.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського: <http://www.nbu.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Нормативні акти України: <http://www.nau.kiev.ua>
5. Єдиний реєстр судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua/>